

Methodologie PensionStat.be

statistieken aanvullende pensioenen

Inhoud

Bronnen.....	2
Populatie aangeslotenen.....	2
Classificaties.....	2
Status aangeslotenen	2
Woonplaats	3
Stelsel aangeslotenen	3
Participatiegraden.....	4
Participatiegraad 1 – Aantal aangeslotenen in beroepsbevolking.....	4
Participatiegraad 2 – Actief aangeslotenen in beroepsbevolking.....	5
Participatiegraad 3 – Actief aangeslotenen werknemers en zelfstandigen.....	5
3.1. Werknemers.....	5
3.2. Zelfstandigen.....	6
Indicatieve maandelijkse rente.....	6

Bronnen

Alle gegevens over de aanvullende pensioenen komen uit db2p (databank aanvullende pensioenen). Deze databank wordt beheerd door Sigedis. De pensioeninstellingen doen jaarlijks een aangifte aan db2p van de aanvullende pensioenplannen die door hun worden beheerd.

Alle persoonsgegevens (leeftijd, geslacht en woonplaats) komen uit het rijksregister.

De gegevens voor noemers voor de participatiegraden komen uit de EAK (enquête naar de arbeidskrachten) van Statbel, van RSZ (aantal werknemers) en RSVZ (aantal zelfstandigen).

Populatie aangeslotenen

De totale populatie bestaat uit alle geïdentificeerde¹ aangeslotenen waarvoor een rekening is aangegeven door de pensioeninstelling met een evaluatiedatum op 1 januari van het betrokken evaluatiejaar.

Op deze beginpopulatie worden nog drie deelpopulaties uitgesloten. Ten eerste worden individuen met negatieve verworven reserves uitgesloten. Een tweede groep aangeslotenen die wordt uitgesloten zijn de aangeslotenen waarvoor geen geslacht bekend is. Ten slotte worden aangeslotenen met enkel een overlijdensdekking uitgesloten. Deze aangeslotenen bouwden, tot op heden, geen aanvullend pensioen op dat hun recht geeft op de uitbetaling van een pensioenreserve (in kapitaal of rente) bij hun wettelijke pensionering. Ter illustratie, voor evaluatiejaar 2018 betreffen deze correcties minder dan 1% van de totale populatie.

Voor de verschillende participatiegraden worden nog bijkomende deelpopulaties uitgesloten, volgens woonplaats, leeftijd of het stelsel van de aangeslotene.

Classificaties

In dit deel wordt kort ingegaan op de verschillende classificaties die plaatsvinden in de statistieken.

Status aangeslotenen

We willen weten of iemand in zijn huidige job al dan niet nog nieuwe pensioenrechten opbouwt. Hiervoor worden drie categorieën onderscheiden: actief aangesloten, passief aangesloten en zowel actief als passief aangesloten. Indien een aangeslotene enkel actieve aansluitingen heeft, dan is hij/zij 'actief aangesloten'. Een aangeslotene met enkel inactieve aansluitingen is 'passief aangesloten'. Iemand die zowel actieve als passieve aansluitingen heeft is 'zowel actief als passief aangesloten'.

Een aangeslotene in de db2p databank kan over één of meerdere aansluitingen bij verschillende aanvullende pensioenplannen beschikken. Om de status van een aangeslotene te bepalen wordt

¹ Een geïdentificeerde aangeslotene is een aangeslotene die aan een correct rijksregisternummer gekoppeld kan worden.

er enkel gekeken naar alle aansluitingen die ook een luik leven bevatten, dus alle aansluitingen waar ooit een pensioenreserve is opgebouwd.

Voor de meeste type pensioenplannen is de status van een aansluiting een variabele die wordt aangegeven door de pensioeninstelling. Binnen de domeinen WAP (sectorplannen en ondernemingsplannen) en ODSE (Zelfstandige bedrijfsleider plannen) moet de pensioeninstelling meegeven of de aangegeven rekening al dan niet actief is. In de aangifte instructies voor deze domeinen wordt bepaald hoe de pensioeninstellingen dit moeten doen. Voor alle VAPZ, RIZIV en VAPZNP overeenkomsten wordt er gekeken naar de effectieve stortingen die zijn gebeurd in het afgelopen jaar. Indien er een storting is gebeurd wordt deze aansluiting als actief aanzien. Binnen het domein AWAP zijn alle aansluitingen inactief, behalve voor aansluitingen bij een VAPW overeenkomst. Bij dit soort pensioenplannen wordt eveneens gekeken naar de effectieve stortingen die in het afgelopen jaar zijn gedaan.

Woonplaats

Gegevens betreffende de domiciliëring van de aangeslotenen zijn afkomstig van het rijksregister. We maken een onderscheid tussen vier categorieën; België, EU, Buiten EU en onbekend. De categorie 'EU' omvat alle aangeslotenen met een adres in één van de lidstaten van de Europese Unie, uitgezonderd België. We gaan daarbij uit van de situatie op 1 februari 2020, dus zonder het Verenigd Koninkrijk. Alle andere aangeslotenen worden geklasseerd binnen de categorie 'buiten EU'. Een aangeslotene wordt in de categorie 'onbekend' geplaatst indien er voor die aangeslotene geen of geen correct adres gekend is in het rijksregister.

Stelsel aangeslotenen

Een andere classificering die aan bod komt is de opdeling in werknemers- en/of zelfstandigenstelsel. Of iemand aangesloten is als werknemer, zelfstandige of beide hangt af van de pensioenplannen waarbinnen hij/zij aanvullend pensioen heeft opgebouwd. Ook hier wordt enkel gekeken naar alle aansluitingen die een deel leven en dus positieve verworven reserves bevatten.

In onderstaande tabel worden de soorten pensioenplannen per stelsel weergegeven.

Werknemers	Zelfstandigen
<ul style="list-style-type: none"> - Sectorplan - Ondernemingsplan <ul style="list-style-type: none"> o Pensioenplan van de werkgever o Individuele pensioentoezegging - Vrij aanvullend pensioen werknemers (VAPW) - Andere (WN) <ul style="list-style-type: none"> o Onthaalstructuur o Oude beperkte regeling o Individuele pensioeneis o Bijzondere individuele overeenkomst 	<ul style="list-style-type: none"> - VAPZ overeenkomst - RIZIV overeenkomst² - Zelfstandige bedrijfsleider plannen - Vrij aanvullend pensioenplan voor zelfstandigen actief als natuurlijk persoon (VAPZNP)

Participatiegraden

Om een participatiegraad te berekenen wordt telkens een deelpopulatie uit de db2p databank uitgezet tegen een externe populatie. Dit heeft volgende algemene formule tot gevolg:

$$\text{Participatiegraad} = \frac{\text{Aantal personen in db2p populatie}}{\text{Aantal personen in referentiepopulatie}} \times 100$$

In wat volgt wordt voor elke participatiegraad zowel de referentiepopulatie als de db2p populatie toegelicht.

Participatiegraad 1 – Aantal aangeslotenen in beroepsbevolking

De formule voor de eerste participatiegraad is de volgende:

$$\frac{\text{Aantal aangeslotenen tussen 16 en 65 jaar}}{\text{Beroepsbevolking tussen 16 en 65 jaar}} \times 100$$

De gegevens voor de beroepsbevolking zijn afkomstig van STATBEL, het officiële Belgische statistiekbureau. Zij publiceren driemaandelijks de resultaten van de enquête naar de arbeidskrachten (hierna EAK). Deze enquête wordt gehouden in overeenstemming met andere EU-lidstaten en wordt gecoördineerd door EUROSTAT. Definities van werkgelegenheids- en werkloosheidscijfers zijn overeenkomstig met de definities van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB). De cijfers kunnen geraadpleegd en gedownload worden [via de STATBEL website](#). Er wordt

² Het is ook mogelijk om als loontrekkende geconventioneerde zorgverstreker een RIZIV-contract aan te gaan om een aanvullend pensioen op te bouwen al dan niet aangevuld met persoonlijke bijdragen in een sociaal VAPZ. Deze aangeslotenen zitten ook in de categorie VAPZ- en/of RIZIV-overeenkomst in de statistieken.

steeds gewerkt met de jaargemiddelde arbeidsstatistieken voor het 'evaluatiejaar-1'³. Dit is omdat de data over de aanvullende pensioenen telkens de situatie geeft van op 1 januari van het evaluatiejaar, en we dus geïnteresseerd zijn in de beroepsbevolking van het jaar daarvoor. De beroepsbevolking omvat zowel alle werkende als werkzoekende personen tussen de 16 en 65 jaar⁴ oud en woonachtig in België.

Voor de teller wordt uitgegaan van de db2p populatie zoals hierboven beschreven. Van deze populatie worden enkel aangeslotenen behouden tussen de 16 en 65 jaar oud. Verder worden enkel personen met een domicilieadres in België weerhouden, dit is namelijk ook het uitgangspunt van de EAK.

Participatiegraad 2 – Actief aangeslotenen in beroepsbevolking

De formule voor de tweede participatiegraad is de volgende:

$$\frac{\text{Aantal actief aangeslotenen tussen 16 en 65 jaar}}{\text{Beroepsbevolking tussen 16 en 65 jaar}} \times 100$$

De gebruikte referentiepopulatie (de beroepsbevolking) blijft dezelfde als deze in de eerste participatiegraad.

Eveneens als voor participatiegraad 1 vertrekken we van de populatie aangeslotenen tussen de 16 en 65 jaar oud met een domicilieadres in België. Hier tellen we echter enkel alle aangeslotenen die op 1 januari van het betrokken jaar ook actief aangeslotenen waren, zij bouwden via hun huidige job nieuwe pensioenrechten op.

Participatiegraad 3 – Actief aangeslotenen werknemers en zelfstandigen

De formules voor de derde participatiegraad zijn de volgende:

Voor werknemers: $\frac{\text{Aantal aangeslotenen met actief pensioenplan voor werknemers}}{\text{Aantal individuen actief binnen het stelsel van werknemers}} \times 100$

Voor zelfstandigen: $\frac{\text{Aantal aangeslotenen met actief pensioenplan voor zelfstandigen}}{\text{Aantal individuen actief binnen het stelsel van zelfstandige}} \times 100$

3.1. Werknemers

Het aantal individuen actief als werknemer betreffen alle personen die als loontrekkende actief zijn in België, uitgezonderd de statutaire ambtenaren. Deze laatste categorie wordt uitgesloten

³ Pensioeninstellingen geven jaarlijks de stand van de rekening van de aangeslotene door aan db2p. Het gaat telkens om de situatie van de individuele pensioenrechten op 1 januari van het betrokken jaar (of dus het evaluatiejaar).

⁴ De leeftijden uit de EAK worden met één jaar verhoogd. Dit wordt gedaan omdat deze leeftijden de leeftijden betreffen uit het 'evaluatiejaar-1' en in de db2p databank daarentegen wordt leeftijd gedefinieerd als 'evaluatiejaar – geboortjaar', dit is dus telkens de leeftijd die wordt bereikt in het evaluatiejaar.

aangezien zij binnen hun huidige job geen nieuwe aanvullende pensioenrechten kunnen opbouwen, ze kunnen niet actief aangesloten zijn bij een aanvullend pensioen. Merk op dat er, in tegenstelling tot de andere participatiegraden, geen beperkingen meer worden gelegd op de woonplaats of leeftijd van de werknemer. De gegevens voor de referentiepopulatie van aantal werknemers komt van de RSZ en kunnen worden teruggevonden [op de website van de RSZ](#). Het betreft ook hier de statistieken voor 'evaluatiejaar-1' omwille van dezelfde reden als bij de beroepsbevolking.

De db2p populatie bestaat uit alle aangeslotenen die tenminste één actieve aansluiting hebben als werknemer waar bijkomende reserves kunnen worden opgebouwd. De aangeslotene moet dus een actieve aansluiting hebben met een luik leven bij een type pensioenplan voor werknemers. Er wordt geen correctie doorgevoerd op leeftijd of woonplaats van de aangeslotene.

3.2. Zelfstandigen

Het aantal individuen actief als zelfstandige betreffen zowel de zelfstandigen in hoofdbezigheid als de zelfstandigen in nevenbezigheid indien zij sociale bijdragen betalen zoals een zelfstandige in hoofdberoep. Ook hier geldt, in tegenstelling tot de eerste twee participatiegraden, geen beperking qua leeftijd of woonplaats van de zelfstandige. Deze statistieken komen van de RSVZ en kunnen deels worden geraadpleegd [op de website van het RSVZ](#). Het betreft hier eveneens de gegevens voor 'evaluatiejaar-1'.

De db2p populatie bestaat uit alle aangeslotenen die tenminste één actieve aansluiting hebben als zelfstandige waar bijkomende reserves kunnen worden opgebouwd. De aangeslotene moet dus een actieve aansluiting hebben met een luik leven bij een type pensioenplan voor zelfstandigen. Er wordt geen correctie doorgevoerd op leeftijd of woonplaats van de aangeslotene.

Indicatieve maandelijkse rente

De indicatieve maandelijkse rente geeft weer met welk maandbedrag de al opgebouwde pensioenreserve [op 1 januari van het evaluatiejaar] zou overeenkomen. Bij de berekening gaan we ervan uit dat de aangeslotene [na 1 januari van het evaluatiejaar] geen verdere rechten meer opbouwt en dat de aangeslotene nu al 65 jaar is.

De omzetting van de verworven reserve naar een indicatieve maandelijkse rente gebeurt op dezelfde manier als op [mypension.be](#). Hoe deze omzettingcoëfficiënt moet worden berekend staat in art. 306/5 van de programmawet van 27/12/2006. Deze wet bepaalt op basis van welke parameters de coëfficiënt moet worden berekend:

- Gebruik van prospectieve en genderneutrale sterftetafels.
- De interestvoet is de gemiddelde OLO intrestvoet op tien jaar, berekend over de laatste zes kalenderjaren.
- Een jaarlijkse indexering van de maandelijkse rente aan 2% per jaar.
- Een 80% overdraagbaarheid van de maandelijkse rente aan een persoon van dezelfde leeftijd.

De omzettingscoëfficiënt moet om de vijf jaar worden herzien en wordt berekend door het FSMA. De huidige omzettingscoëfficiënt voor het omzetten van de verworven reserve naar een indicatieve maandelijkse [jaarlijkse] rente bedraagt 278,1516 [23,1793] en wordt herzien op 1 januari 2021.